Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
MANUELA CAMPOSA SÁNCHEZ-BORDONE,
predstavljeni 10. marca 2022 [1]

Zadeva C-614/20

AS Lux Express Estonia
proti
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Tallinna Halduskohus (upravno sodišče v Talinu, Estonija))

„Postopek predhodnega odločanja – Javne storitve železniškega in cestnega potniškega prevoza – Uredba (ES) št. 1370/2007 – Splošno pravilo, s katerim je naložena obveznost brezplačnega prevoza nekaterih kategorij oseb – Člena 2(e) in 3(2) – Obveznost javne službe – Pravica do nadomestila – Člen 4(1)(b)(i) – Pristojnost države članice, da izključi plačilo nadomestila – Člen 3(3) – Področje uporabe – Izključitev“

1. V skladu z estonsko zakonodajo morajo podjetja za cestni prevoz določene kategorije potnikov (če povzamem, predšolske otroke in osebe z invalidnostjo) prevažati brezplačno.

2. Tallinna Halduskohus (upravno sodišče v Talinu, Estonija) v bistvu sprašuje, ali je ta zakonska obveznost zajeta s pojmom obveznosti javne službe, kot je opredeljen v Uredbi (ES) št. 1370/2007, [2] in če je, ali imajo zadevna podjetja pravico do nadomestila za ustrezen izpad prihodkov.

I. Pravni okvir

A. Pravo Unije – Uredba št. 1370/2007

3. Člen 1, naslovljen „Namen in področje uporabe“, določa:

„1. Namen te uredbe je opredeliti, kako lahko pristojni organi ob upoštevanju določb prava Skupnosti ukrepajo na področju javnega potniškega prevoza, da bi zagotovili opravljanje storitev v splošnem interesu, ki so med drugim pogostejše, varnejše, kakovostnejše in cenejše od tistih, ki bi jih zagotovil sam trg.

[1] Jezik izvirnika: španščina.

[2] Uredba Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o javnih storitvah železniškega in cestnega potniškega prevoza ter o razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 1191/69 in št. 1107/70 (UL 2007, L 315, str. 1).

Zato ta uredba določa pogoje, po katerih pristojni organi, kadar nalagajo obveznosti javnih služb ali sklepajo pogodbe o izvajanju javne službe, izvajalcem javnih služb nadomestijo nastale stroške, in/ali dodelijo izključne pravice v zameno za izvajanje obveznosti javnih služb.

[…]“.

4. Člen 2, naslovljen „Opredelitev pojmov“, določa:

„V tej uredbi:

(a) ‚javni potniški prevoz‘ pomeni storitve potniškega prevoza v splošnem gospodarskem pomenu, ki so javnosti na voljo stalno in brez diskriminacije;

[…]

(e) ‚obveznost javne službe‘ pomeni zahtevo, opredeljeno ali določeno s strani pristojnega organa, da se zagotovijo storitve javnega potniškega prevoza v splošnem interesu, ki jih izvajalec, če bi upošteval svoje poslovne interese, ne bi opravljal ali jih ne bi opravljal v istem obsegu ali pod istimi pogoji brez plačila;

(f) ‚izključna pravica‘ pomeni pravico, ki izvajalcu javne službe zagotavlja možnost opravljanja določenih storitev javnega potniškega prevoza na izbrani liniji, omrežju ali območju, pri čemer izključuje vsakega drugega takšnega izvajalca;

(g) ‚nadomestilo za opravljanje javne službe‘ pomeni vsako korist, zlasti finančno, ki jo pristojni organ neposredno ali posredno dodeli iz javnih sredstev v obdobju izvajanja obveznosti javne službe ali v povezavi s tem obdobjem;

[…]

(l) ‚splošno pravilo‘ pomeni ukrep, ki se uporablja brez diskriminacije za vse storitve javnega potniškega prevoza iste vrste na zadevnem geografskem območju, za katerega je odgovoren pristojni organ;

[…]“

5. Člen 3, naslovljen „Pogodbe o izvajanju javne službe in splošna pravila“, določa:

„1. Kadar se pristojni organ odloči, da izvajalcu, ki ga izbere sam, dodeli izključno pravico in/ali nadomestilo, ne glede na vrsto nadomestila, v zameno za izvajanje obveznosti javne službe, to stori v okviru pogodbe o izvajanju javne službe.

2. Z odstopanjem od odstavka 1 so lahko obveznosti javne službe, katerih namen je določiti maksimalne tarife za vse potnike ali za določene kategorije potnikov, tudi predmet splošnih pravil. Pristojni organ v skladu z načeli, določenimi v členih 4 in 6 ter v Prilogi, izvajalcem javne službe nadomesti neto finančni učinek – pozitiven ali negativen – na stroške in prihodke, nastale zaradi upoštevanja tarifnih obveznosti, določenih s splošnimi pravili, tako, da se prepreči čezmerna kompenzacija. To velja ne glede na pravico pristojnih organov, da obveznosti javne službe, ki določajo maksimalne tarife, vključijo v pogodbe o izvajanju javne službe.

3. Brez poseganja v določbe členov 73, 86, 87 in 88 Pogodbe lahko države članice iz področja uporabe te uredbe izključijo splošna pravila o finančnih nadomestilih za obveznosti javne službe, ki določajo maksimalne tarife za šolarje, študente, vajence in osebe z omejeno mobilnostjo. O teh splošnih pravilih se poda obvestilo v skladu s členom 88 Pogodbe. Vsako takšno obvestilo vsebuje popolne podatke o ukrepu in zlasti podrobnosti o metodi izračuna."

6. Člen 4, naslovljen „Obvezna vsebina pogodb o izvajanju javne službe in splošnih pravil", določa:

„1. Pogodbe o izvajanju javne službe in splošna pravila:

(a) jasno opredeljujejo obveznosti javne službe, ki jih mora izvajalec javne službe izpolniti, in zadevno geografsko področje;

(b) vnaprej na objektiven in pregleden način določajo

(i) parametre, na podlagi katerih se izračuna morebitno nadomestilo; in

(ii) vrsto in obseg vseh dodeljenih izključnih pravic, tako, da se prepreči čezmerna kompenzacija.

[…]"

7. Člen 6, naslovljen „Nadomestila za opravljanje javne službe", določa:

„1. Vsa nadomestila, povezana s splošnim pravilom ali pogodbo o izvajanju javne službe, so […] v skladu z določbami člena 4."

8. V prilogi, naslovljeni „Pravila o nadomestilih v primerih iz člena 6(1)" k Uredbi, je navedeno:

„1. Nadomestila, povezana s pogodbami o izvajanju javne službe, ki so neposredno sklenjene v skladu s členom 5(2), (4), (5) ali (6), ali s splošnim pravilom, je treba izračunati po pravilih iz te priloge.

2. Nadomestilo ne sme preseči zneska, ki ustreza finančnemu neto učinku, ki ustreza vsoti pozitivnih ali negativnih posledic upoštevanja obveznosti javne službe na stroške in prihodke izvajalca javne službe. Posledice se ocenijo s primerjavo položaja, ko je obveznost opravljanja javne službe izpolnjena, s položajem, ki bi obstajal, če obveznost ne bi bila izpolnjena. Za izračunanje finančnega neto učinka pristojni organ upošteva naslednji sistem:

[…]

3. Izpolnjevanje obveznosti opravljanja javne službe ima lahko na morebitne prevozne dejavnosti izvajalca učinek, ki presega zadevno(-e) obveznost(-i) opravljanja javne službe. Za preprečevanje čezmerne kompenzacije ali premajhne kompenzacije se zato pri izračunavanju finančnega neto učinka upoštevajo merljivi finančni učinki na zadevna omrežja izvajalca.

[…]"

B. Estonsko pravo – Ühistranspordiseadus[3]

9. Člen 34 določa:

„Prevoznik, ki na nacionalnem ozemlju opravlja linijski prevoz v cestnem, vodnem in železniškem prometu, mora brezplačno prevažati otroke, ki 1. oktobra tekočega šolskega leta še niso dopolnili sedmega leta starosti, otroke, pri katerih je bil začetek obveznega šolanja preložen, invalide do dopolnjenega 16. leta starosti, osebe s hudo obliko invalidnosti po dopolnjenem 16. letu starosti, osebe s hudo obliko slabovidnosti, spremljevalce osebe s težjo ali hudo obliko slabovidnosti in psa vodnika oziroma psa pomočnika za osebe z invalidnostjo. Za brezplačen prevoz teh kategorij potnikov prevoznik ne prejme nadomestila.“

II. Dejansko stanje, spor in vprašanja za predhodno odločanje

10. Družbi Eesti Buss OÜ in AS Lux Express Estonia, ki se ukvarjata s komercialnim cestnim potniškim prevozom,[4] sta 5. junija 2019 pri ministru za gospodarstvo in infrastrukturo zahtevali odškodnino v višini zneska vozovnic, ki jih zaradi člena 34 ÜTS nista zaračunali.

11. Minister za gospodarstvo in infrastrukturo je 10. julija 2019 zahtevka zavrnil z utemeljitvijo, da podjetji v skladu s členom 34 ÜTS za brezplačen prevoz oseb iz kategorij, ki so v njem navedene, nimata pravice do nadomestila.

12. Družba Lux Express Estonia je 12. avgusta 2019 pri Tallinna Halduskohus (upravno sodišče v Talinu, Estonija) vložila tožbo, s katero je primarno zahtevala odškodnino,[5] podredno pa naložitev plačila denarnega nadomestila v razumnem znesku, ki ga določi sodišče, s pripadajočimi obrestmi.

13. Predložitveno sodišče je pojasnilo:

– s členom 34 ÜTS je vzpostavljeno splošno pravilo v smislu členov 2(l) in 3(2) Uredbe št. 1370/2007, ker za nekatere kategorije potnikov določa maksimalno (brezplačno) tarifo. Namen te določbe je, da se tem potnikom zagotovi cenovno ugoden prevoz. Ni verjetno, da bi podjetnik zagotovil brezplačen prevoz potnikov, če ne bi posredovali javni organi.

– Zdi se, da iz členov 3(2) in 4 Uredbe št. 1370/2007 izhaja, da se prevozniku mora plačati nadomestilo, da pa imajo v skladu s členom 4(1)(b)(i) te uredbe države članice možnost, da na podlagi nacionalnega prava plačilo nadomestila izključijo.

– Na podlagi člena 3(3) Uredbe št. 1370/2007 lahko države članice iz področja uporabe te uredbe izključijo splošna pravila o finančnih nadomestilih za obveznosti javne službe, ki določajo maksimalne tarife za šolarje, študente, vajence in osebe z omejeno mobilnostjo.

[3] Zakonom o prevozu potnikov (RT I, 23. marec 2015, 2) v različici, ki se uporablja za postopek v glavni stvari (RT I, 30. junij 2020, 24) (v nadaljevanju: ÜTS).

[4] Ti podjetji sta bili od avgusta 2013 oziroma marca 2015 imetnici licenc za prevoz potnikov, na podlagi katerih sta opravljali storitve komercialnega linijskega avtobusnega prevoza na estonskem ozemlju. Po združitvi 29. julija 2019 sta dejavnost dalje opravljali kot Lux Express Estonia.

[5] Od zahtevka, uveljavljanega v okviru upravnega postopka, se je zahtevani znesek, kar se tiče časovnega okvira, na katerega se je nanašal, spreminjal in nazadnje zajemal obdobje od 1. januarja 2016 do 31. januarja 2020.

14. Predložitveno sodišče želi izvedeti tudi, ali bi bilo, če se Uredba št. 1370/2007 ne bi uporabljala, plačilo nadomestila mogoče utemeljiti na podlagi drugega akta Unije (na primer z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina)), ali pa bi bilo treba spor rešiti izključno v skladu z nacionalnim pravom.

15. Dvomi predložitvenega sodišča se, če je treba prevozniku priznati nadomestilo, nazadnje nanašajo tudi na pogoje za določitev zneska nadomestila v skladu s pravili Unije o državnih pomočeh.

16. V teh okoliščinah je Tallinna Halduskohus (upravno sodišče v Talinu) Sodišču predložilo ta vprašanja za predhodno odločanje:

„1. Ali je treba šteti, da je obveznost brezplačnega prevoza določenih kategorij potnikov (predšolskih otrok, invalidov do dopolnjenega 16. leta starosti, oseb s hudo obliko invalidnosti po dopolnjenem 16. letu starosti, oseb s hudo obliko slabovidnosti, spremljevalcev osebe s težjo ali hudo obliko slabovidnosti in psa vodnika oziroma psa pomočnika za osebe z invalidnostjo), ki se z zakonom enotno naloži vsem zasebnopravnim podjetjem, ki na nacionalnem ozemlju komercialno opravljajo storitve cestnega, vodnega in železniškega linijskega potniškega prevoza, obveznost javne službe v smislu člena 2(e) in člena 3(2) Uredbe (ES) št. 1370/2007 […]?

2. Če gre za obveznost javne službe v smislu Uredbe št. 1370/2007, ali ima država članica na podlagi člena 4(1)(b)(i) Uredbe št. 1370/2007 pravico, da z nacionalnim zakonom izključi nadomestilo prevozniku za izpolnitev take obveznosti?

   Če ima država članica pravico do izključitve o nadomestila prevozniku, pod katerimi pogoji lahko to stori?

3. Ali je v skladu s členom 3(3) Uredbe št. 1370/2007 dovoljeno s področja uporabe te uredbe izključiti tudi splošna pravila, ki določajo maksimalne tarife za kategorije potnikov, ki niso kategorije, navedene v tej določbi?

   Ali obveznost obveščanja Evropske komisije iz člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije velja tudi takrat, kadar splošna pravila o maksimalnih tarifah ne določajo o nadomestila za prevoznika?

4. Če se Uredba št. 1370/2007 v obravnavani zadevi ne uporablja, ali lahko nadomestilo temelji na drugem pravnem aktu Evropske unije (kot je Listina Evropske unije o temeljnih pravicah)?

5. Katere pogoje mora izpolnjevati nadomestilo, ki ga je treba po potrebi dodeliti prevozniku, da bi bilo v skladu s pravili o državnih pomočeh?“

III. Postopek pred Sodiščem

17. Sodno tajništvo Sodišča je predlog za sprejetje predhodne odločbe prejelo 18. novembra 2020.

18. Pisna stališča so predložile družba Lux Express Estonia, estonska vlada in Evropska komisija.

19. Presojeno je bilo, da izvedba obravnave ni nujna.

IV. Presoja

A. Prvo vprašanje za predhodno odločanje

20. V Republiki Estoniji je organizacija javnega potniškega prometa urejena z ÜTS. Področje uporabe tega zakona zajema cestni prevoz potnikov v obliki storitev linijskih, občasnih ter avtotaksi prevozov.

21. Storitve linijskega prevoza, ki vključujejo storitve, ki se izvajajo s sredstvi za javni prevoz po kopnem, se opravljajo bodisi v okviru pogodb o izvajanju javne službe bodisi v obliki komercialnih storitev.[6]

22. Tarifo za komercialne storitve linijskega prevoza določi prevoznik. Za storitve linijskega prevoza, ki se nudijo v okviru pogodb o izvajanju javne službe, pa maksimalno tarifo za kilometer prevoza ali maksimalno ceno vozovnice določi pristojni organ.

23. V skladu s členom 34 ÜTS mora – kot je bilo opisano zgoraj –[7] vsak prevoznik, ki na nacionalnem ozemlju izvaja storitev linijskega prevoza, brezplačno prevažati nekatere kategorije potnikov, kot so predšolski otroci in osebe z invalidnostjo. Prevoznik za brezplačen prevoz teh potnikov ne prejme nobenega nadomestila.

24. Predložitveno sodišče želi s prvim vprašanjem izvedeti, ali je obveznost zagotavljanja brezplačnega prevoza, določena v estonskem pravu, zajeta s pojmom obveznosti javne službe v smislu Uredbe št. 1370/2007.

25. V skladu z Uredbo št. 1370/2007 „obveznost javne službe“ pomeni „zahtevo, opredeljeno ali določeno od pristojnega organa, da se zagotovijo storitve javnega potniškega prevoza v splošnem interesu, ki jih izvajalec, če bi upošteval svoje poslovne interese, ne bi opravljal ali jih ne bi opravljal v istem obsegu ali pod istimi pogoji brez plačila“.[8]

26. Naložitev obveznosti javne službe je oblika posredovanja pristojnih organov v sektorju potniškega prometa, ki je v sami Uredbi št. 1370/2007 označena kot storitev v splošnem gospodarskem interesu (člen 2(a)). Z njo se želi doseči „zagotovi[tev] opravljanj[a] storitev v splošnem interesu, ki so med drugim pogostejše, varnejše, kakovostnejše in cenejše od tistih, ki bi jih zagotovil sam trg“.[9]

[6] Estonska vlada navaja (točke od 7 do 9 njega stališča), da kadar storitve linijskega prevoza prostovoljno opravljajo zasebna podjetja, ta v zvezi s tem nosijo poslovno tveganje, izberejo progo linijskega prevoza, ki jih zanima, in za izvajanje prevoza na njej podajo vlogo za licenco. Če katera linija za komercialne prevoznike z ekonomskega vidika ni dovolj privlačna, vendar je njen obstoj v interesu uporabnikov, pristojni organ s sklenitvijo pogodbe o izvajanju javne službe vzpostavi obveznost javne službe. Ta se običajno dodeli z javnim razpisom, v okviru katerega se določijo pogoji za njeno zagotavljanje ter s tem povezane subvencije.

[7] Točka 9 teh sklepnih predlogov.

[8] Člen 2(e) Uredbe št. 1370/2007. Besedilo uvodne izjave 5 je podobno: „Številnih storitev kopenskega prevoza potnikov, ki so nujne zaradi splošnega gospodarskega pomena, […] ni mogoče komercialno opravljati. Pristojni organi držav članic morajo imeti možnost ukrepanja za zagotovitev opravljanja takšnih storitev. Mehanizmi, ki jih lahko uporabijo, da se zagotovi opravljanje storitev javnega potniškega prevoza, vključujejo zlasti dodelitev izključnih pravic in finančnega nadomestila izvajalcem javne službe ter opredelitev splošnih pravil na področju opravljanja javnega prevoza, ki naj se uporabljajo za vse izvajalce. Če se države članice v skladu s to uredbo odločijo, da iz njenega področja uporabe izključijo določena splošna pravila, bi se morala uporabljati splošna ureditev za državno pomoč.“

[9] Člen 1(1) Uredbe št. 1370/2007.

27. Za določitev obveznosti javne službe je v skladu z Uredbo št. 1370/2007 mogoče uporabiti dve vrsti pravnih orodij: pogodbe o izvajanju javne službe in splošna pravila. [10]

28. Ena od obveznosti javne službe, ki je v Uredbi št. 1370/2007 navedena kot primer, je prav obveznost, katere „namen je določiti maksimalne tarife za […] določene kategorije potnikov“ na podlagi splošnih pravil (člen 3(2) Uredbe št. 1370/2007).

29. Estonska vlada priznava, da je s členom 34 ÜTS [11] komercialnim prevoznikom sporna obveznost naložena za to, da se „družinam z majhnimi otroki in invalidnim osebam omogoči uporaba javnega prevoza, tako da se zanje napravi bolj ugoden in dostopen“. [12]

30. Iz teh izjav estonske vlade je jasno razvidno, da se z uvedbo „ničelne“ tarife za nekatere družbene skupine na komercialnih avtobusnih linijah sledi cilju v splošnem interesu ob upoštevanju družbenih meril.

31. Tega družbenega interesa brezplačno ne bi zadovoljil prevoznik, ki bi se ravnal le po dobičkih iz poslovanja na teh linijah. Opravljanje storitev brez plačila je v nasprotju z logiko trga, zato je dolžnost brezplačnega prevoza z zakonom spremenjena v obveznost javne službe, ki se mora izvajati (v tem primeru je uvedena s „splošnim pravilom“).

32. S členom 34 ÜTS je tako določena prava obveznost javne službe, ki jo morajo izpolnjevati prevozniki, ki na nacionalnem ozemlju izvajajo storitev linijskega prevoza, in pri kateri gre za to, da določene kategorije potnikov prevažajo brezplačno. [13]

33. Z ÜTS je s tem, da je tarifa omejena do skrajnosti (na „ničelni“ znesek), s splošnim pravilom za prevoznike določena prava obveznost javne službe, katere namen je olajšanje položaja „določenih kategorij potnikov“.

34. Drugo vprašanje pa je, ali bi se moralo na podlagi Uredbe št. 1370/2007 v zvezi s to obveznostjo prevozniku priznati nadomestilo; [14] to se želi razjasniti z drugim vprašanjem za predhodno odločanje.

B. Drugo vprašanje za predhodno odločanje

35. Predložitveno sodišče je pravilno ugotovilo, da je treba, če ÜTS določa obveznost javne službe v smislu Uredbe št. 1370/2007, prevozniku, ki to obveznost izvaja, načeloma in v skladu s členoma 3(2) in 4 te uredbe plačati nadomestilo.

[10] Opredeljena so v točkah (i) oziroma (l) člena 2 Uredbe št. 1370/2007. Pri *pogodbi o izvajanju javne službe* gre za „dogovor med pristojnim organom in izvajalcem javne službe.“ *Splošno pravilo* pa pomeni „ukrep, ki se uporablja brez diskriminacije za vse storitve javnega potniškega prevoza iste vrste na zadevnem geografskem območju“.

[11] To, da je estonski zakonodajalec pristojni organ v smislu člena 2(b) Uredbe št. 1370/2007, ni sporno.

[12] Stališče estonske vlade, točka 11. Navaja, da je ÜTS „odraz estonske ustave“ in „posebne pozornosti, ki jo družba posveča družinam z mladoletnimi otroki in invalidnim osebam, zaradi česar je treba omejitve temeljnih pravic v tem smislu šteti za upravičene. Zakonodajalec ima pri tem, ko v smislu socialne politike določa omejitve temeljnih pravic, široko polje proste presoje“. Večkrat je priznano, da je podana omejitev teh pravic: ne le v točki 11 (dvakrat), temveč tudi v točkah 12, 22, 49 in 50 njenega stališča.

[13] Sodišče je v sodbi z dne 14. oktobra 2021, Viesgo Infraestructuras Energéticas (C-683/19, EU:C:2021:847), za obveznost javne službe (v smislu člena 3(2) Direktive 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 2003/54/ES (UL 2009, L 211, str. 55)) štelo podobno dolžnost, in sicer to, naloženo podjetjem za prodajo električne energije, da to ranljivim odjemalcem zagotavljajo po znižani ceni.

[14] Sodišče je v sodbi z dne 14. oktobra 2021, Viesgo Infraestructuras Energéticas (C-683/19, EU:C:2021:847), ugotovilo, da Direktiva 2009/72 ne nasprotuje temu, „da se ureditev financiranja obveznosti javnih storitev, ki zajema dobavo električne energije po znižani ceni za nekatere ranljive odjemalce, uvede […] brez izravnalnega ukrepa“ (točka 61).

36. Vendar se postavlja vprašanje, ali lahko država članica na podlagi člena 4(1)(b)(i) Uredbe št. 1370/2007 z zakonskimi določbami izključi plačilo takšnega nadomestila prevozniku, in če to lahko stori, pod katerimi pogoji.

37. V okviru analize tega vprašanja za predhodno odločanje je treba preučiti, prvič, samo nadomestilo, in drugič, možnost njegove izključitve na podlagi člena 4(1)(b)(i) Uredbe št. 1370/2007.

1. Kompenzacija v zameno za izvajanje obveznosti javne službe

38. Uredba 1370/2007 določa kompenzacijo *v zameno* [15] za izpolnjevanje obveznosti javne službe, ki za zadevna podjetja pomenijo obremenitev. Prevoznik, ki prevzame take obveznosti, je upravičen bodisi do nadomestila [16] bodisi do dodelitve izključne pravice [17].

39. S pojmom „nadomestilo za opravljanje javne službe“ je korist, zlasti finančna, vezana na izpolnjevanje obveznosti javne službe, pri kateri gre za zagotavljanje storitev, za izvajanje katerih ni poslovnega interesa.

40. V ureditvi pred sprejetjem Uredbe št. 1370/2007 je bil privzet enak pristop, ki ga je mogoče označiti za „povračilen“:

– v skladu s členom 6 Odločbe Sveta 65/271/EGS [18] je bilo treba v zvezi z obremenitvami, ki so nastale zaradi uporabe v potniškem prometu prevoznih tarif in pogojev, ki jih je država članica določila v interesu ene ali več posameznih skupin oseb, plačati nadomestila.

– Člena 1(4) in 9 Uredbe (EGS) št. 1191/69 [19] sta vsebovala enako določbo. V skladu s členom 1(4) se „[f]inančne obremenitve, ki se prenesejo na prevozna podjetja zaradi ohranitve obveznosti iz odstavka 2 ali zaradi uporabe prevoznih tarif in pogojev iz odstavka 3 [ki jih država članica uvede v interesu ene ali več posameznih skupin oseb], poravnajo skladno z enotnimi postopki, ki jih določa ta uredba“. [20]

– V skladu z Uredbo št. 1191/69 pomeni tarifna obveznost, katere stroški se morajo povrniti prevozniku, obveznost, ki izpolnjuje dva pogoja, in sicer, da se z njo za nekatere skupine potnikov uvedejo „posebne“ tarifne določbe in da je v nasprotju s poslovnimi interesi podjetja. [21]

[15] Člen 3(1) Uredbe št. 1370/2007 se izrecno nanaša na kompenzacijo „*v zameno za izvajanje obveznosti javne službe*“.

[16] V skladu s členom 2(g) Uredbe št. 1370/2007 pomeni nadomestilo „vsako korist, zlasti finančno, ki jo pristojni organ neposredno ali posredno dodeli iz javnih sredstev v obdobju izvajanja obveznosti javne službe ali v povezavi s tem obdobjem“.

[17] V skladu s členom 2(f) Uredbe št. 1370/2007 pomeni ta „pravico, ki izvajalcu javne službe zagotavlja možnost opravljanja določenih storitev javnega potniškega prevoza na izbrani liniji, omrežju ali območju, pri čemer izključuje vsakega drugega takšnega izvajalca“.

[18] Odločba Sveta z dne 13. maja 1965 o usklajevanju nekaterih določb, ki vplivajo na konkurenco v železniškem in cestnem prometu ter prometu po celinskih plovnih poteh (UL 1965, L 88, str. 1500).

[19] Uredba Sveta z dne 26. junija 1969 o ukrepanju držav članic glede obveznosti javne službe v železniškem in cestnem prometu ter prometu po celinskih plovnih poteh (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 1, str. 19).

[20] Čeprav je bil v okviru reforme, uvedene z Uredbo Sveta (EGS) št. 1893/91 z dne 20. junija 1991 o spremembah Uredbe (EGS) št. 1191/69 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 1, str. 314), člen 1(4) Uredbe št. 1191/69 črtan, pa je v veljavi ostal člen 9, s čimer je bilo ohranjeno nadomestilo za finančne obremenitve, ki jih podjetja nosijo zaradi uporabe v potniškem prometu prevoznih tarif in pogojev, ki so bili uvedeni v interesu ene ali več posameznih skupin oseb.

[21] Obveznost plačila nadomestila torej ni veljala za „splošn[e] ukrep[e] cenovne politike“ ali za „ukrep[e] na področju cen in splošnih pogojev prevoza, sprejetih z namenom vzpostavitve trga prometnih storitev ali njegovega dela“. Glej sodbo z dne 27. novembra 1973, Nederlandse Spoorwegen (36/73, EU:C:1973:130, točke od 11 do 13).

41. Načelo nadomestitve za obremenitve, ki izhajajo iz obveznosti javne službe, je zdaj vključeno v različne določbe Uredbe št. 1370/2007:

– dikcija člena 3(2) je določna: „pristojni organ […] nadomesti“ obveznosti javne službe, ki jih je enostransko določil javni organ.

– Člen 1(1), drugi pododstavek, je enako izrecen, ko obravnava „pogoje, po katerih pristojni organi, kadar nalagajo obveznosti javnih služb […], izvajalcem javnih služb nadomestijo nastale stroške […]“.

– V skladu s točko 3 Priloge o pravilih o nadomestilih se „[z]a preprečevanje […] premajhne kompenzacije“ upoštevajo merljivi finančni učinki na zadevna omrežja izvajalca.

– Novi člen 2a(2)[22] se nanaša na „[s]pecifikacije za obveznosti javne službe in *z njimi povezano nadomestilo* čistega finančnega učinka obveznosti javne službe“.

42. S tem se doseže, da zaradi obremenjujočih obveznosti javne službe prevoznikom, ki jih morajo izpolnjevati, ne nastane gospodarska škoda, in sicer tako, da se jim, kot sem že navedel, bodisi nadomestijo stroški, ki zaradi nje nastanejo, bodisi dodelijo izključne pravice.

43. Uredba št. 1370/2007 torej ne določa, da morajo stroške, ki nastanejo zaradi izpolnjevanja obveznosti javne službe, določene v korist nekaterih kategorij potnikov, nositi izključno prevozniki (v takem primeru, kot ugotavlja predložitveno sodišče, verjetno nobeden od njih ne bi bil pripravljen opravljati storitve, za katero samo po sebi nima poslovnega interesa).

44. Skratka, v zvezi s temi obveznosti, ki so lahko določene s pogodbo o izvajanju javne službe ali, kot v obravnavanem primeru, splošnim pravilom, mora biti priznano ustrezno finančno nadomestilo ali dodeljena izključna pravica.

45. Pojasniti je treba, da splošna tarifna pravila, kakršna so sporna v obravnavanem primeru, nimajo enake narave kot pravila o varnosti potnikov, varstvu okolja, varnosti zaposlenih ali kakovosti prevoznih storitev.[23] Izpolnjevanje teh pravil, če so del ureditvenega – netarifnega – okvirja, v katerem se opravlja dejavnost, ne povzroči nastanka pravice do nadomestila.

2. Možnost izključitve nadomestila?

46. Člen 4(1)(b)(i) Uredbe št. 1370/2007 se nanaša na „parametre, na podlagi katerih se izračuna *morebitno* nadomestilo“.[24]

47. Ta vstavek, za katerega razlago prosi predložitveno sodišče, se ne sme razlagati tako, da imajo na njegovi podlagi države članice pristojnost, da nadomestilo dodelijo ali pa ne. V njem je odražena možnost, da pristojni organ ob sklenitvi pogodbe o izvajanju javne službe v skladu s členom 3(1) Uredbe št. 1370/2007 „odloči, da izvajalcu, ki ga izbere sam, dodeli izključno pravico,“ namesto da mu prizna finančno nadomestilo.

[22] Dodan z Uredbo (EU) 2016/2338 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 (UL 2016, L 354, str. 22).

[23] Ta so omenjena v uvodni izjavi 17 Uredbe št. 1370/2007.

[24] Moj poudarek.

48. Kompenzacija „v zameno za izpolnjevanje obveznosti javnih službe“, ki se zahteva s členom 3(1), se mora določiti v pogodbi o izvajanju javne službe,[25] razen če ni obveznost, pri kateri gre za določitev maksimalnih tarif, uvedena s „splošnimi pravili“ (člen 3(2) Uredbe 1370/2007).

49. V tem primeru (ki je podan v obravnavani zadevi) – kot sem že navedel – v skladu s členom 3(2) Uredbe št. 1370/2007 „[p]ristojni organ […] izvajalcem javne službe *nadomesti* neto finančni učinek – pozitiven ali negativen – na stroške in prihodke, nastale zaradi upoštevanja tarifnih obveznosti, določenih s splošnimi pravili, tako, da se prepreči čezmerna kompenzacija“.

50. Ker obveznost javne službe enako velja za vse prevoznike, bi bilo mogoče ugovarjati, da zanjo ni treba plačati nadomestila, saj zaradi nje z vidika konkurence nekateri od njih ne bodo v slabšem položaju kot drugi.

51. Vendar menim, da na podlagi Uredbe št. 1370/2007 te trditve ni mogoče utemeljiti.

52. Sodišče je ugotovilo, da Uredba št. 1191/69, ki je predhodnica te, ki se uporablja zdaj, „državam članicam dovoljuje naložiti obveznosti javne službe javnemu podjetju, katerega naloga je opravljati javni prevoz potnikov v občini, in da za finančne obremenitve, ki izhajajo iz teh obveznosti, predvideva dodelitev nadomestila, ki se določi v skladu z določbami navedene uredbe“.[26]

53. Uredba št. 1370/2007 pomeni enakovredno podlago za ohranitev tega stališča. To, da je bil v primeru, rešenim s sodbo Antrop, prevoznik javno podjetje, v tem primeru pa je zasebno podjetje, ni ovira.[27] Nasprotno, naložitev obremenjujoče obveznosti javne službe zasebnim gospodarskim subjektom, ki izgubijo del plačila, povezanega z njihovo dejavnostjo,[28] upravičuje uvedbo nadomestil za izravnavo negativnih učinkov, ki lahko vplivajo na njihovo konkurenčnost na trgu.

54. V Uredbi št. 1370/2007 je sicer res navedeno – kar bom obravnaval spodaj – da ne sme priti do čezmerne kompenzacije, ki bi pomenila državno pomoč. Za to je z njo določena vrsta omejevalnih mehanizmov,[29] ni pa dopuščeno, da bi se obveznosti javne službe, kakršna je ta iz obravnavane zadeve, naložile brez nadomestila.

55. Sodišče je bilo pozorno na obseg nadomestil in njihovo skladnost s pravili o državni pomoči.[30] Ni pa – če se ne motim – odločalo o nacionalni ureditvi, s katero bi bilo v sektorju potniškega prometa preprosto izključeno nadomestilo za opravljanje obveznosti javne službe, kakršna je obravnavana.

[25] Glej Sporočilo Komisije o smernicah za razlago Uredbe (ES) št. 1370/2007 o javnih storitvah železniškega in cestnega potniškega prevoza (UL 2014, C 92, str. 1; v nadaljevanju: Sporočilo Komisije), točka 2.2.3, drugi odstavek.

[26] Sodba z dne 7. maja 2009, Antrop in drugi (C-504/07, EU:C:2009:290, točka 21; v nadaljevanju: sodba Antrop).

[27] V skladu z uvodno izjavo 12 Uredbe št. 1370/2007 z „vidika prava Skupnosti ni pomembno, ali storitve javnega potniškega prevoza opravljajo javna ali zasebna podjetja“.

[28] Estonska vlada in družba Lux Express Estonia različno ocenjujeta *dejanski* gospodarski učinek ukrepa. Estonska vlada meni, da je ta učinek „majhen“ (točka 15 njenega stališča), medtem ko po mnenju prevoznika znatno okrnjuje obseg njegovega prometa.

[29] Člena 4 in 6 ter priloga.

[30] Sodba Antrop (točka 23): „člen 73 ES za področje prevoza – z določilom, da so pomoči, ki so potrebne za usklajevanje prevoza ali so nadomestilo za opravljanje nekaterih storitev, ki so del javne službe, združljive s Pogodbo – uvaja odstopanje od splošnih pravil, ki veljajo za državne pomoči“.

56. Sodišče je v sodbi Altmark [31] preizkusilo zakonitost nekaterih javnih subvencij za omogočitev opravljanja rednih linijskih prevozov. Pri preučitvi, ali se za te subvencije uporablja člen 107 PDEU, je moralo presoditi, ali se lahko „štejejo za nadomestilo, ki pomeni plačilo za storitve, ki so jih opravila podjetja, ki prejemajo nadomestilo, zaradi izpolnjevanja obveznosti javne službe“. [32]

57. Sodišče je v sodbi Altmark torej predpostavilo, da je podjetje, ki mora izpolnjevati jasno opredeljene obveznosti javne službe, upravičeno do nadomestila (povračila), ki mora biti izračunano tako, da ne presega zneska, potrebnega za kritje vseh ali dela stroškov, nastalih zaradi izpolnjevanja teh obveznosti javne službe. [33]

58. V sodbi Altmark je bilo tako potrjeno splošno načelo (da je treba prevozniku za opravljanje obveznosti javne službe, ki je zanj obremenjujoča, plačati nadomestilo), obenem pa so bili navedeni pogoji, ki morajo biti izpolnjeni, „da v konkretnem primeru takega nadomestila ne bi bilo treba šteti za državno pomoč“. [34]

59. Kot sem že navedel, je posebnost obravnavane zadeve v tem, da je bilo nadomestilo z nacionalnim zakonom izključeno. V zadevnem okviru je sporno to, ali se ponudnik storitve za to, da ga od organov državne članice zahteva, lahko sklicuje na Uredbo št. 1370/2007.

60. Menim, da je pravica do plačila za storitve, opravljene za uporabnike, neločljivo povezana z opravljanjem podjetniške dejavnosti v sektorju cestnega potniškega prometa, kadar so edini vir prihodkov prevoznika voznine. [35] Te storitve morajo plačati bodisi uporabniki bodisi organi, ki so prevoznika obvezali, da jih izvaja brezplačno.

61. Naložena omejitev poleg tega ne vpliva na „gole poslovne interese ali priložnosti, katerih negotovost je značilna za samo bistvo gospodarske dejavnosti, temveč na pravice, ki imajo premoženjsko vrednost in iz katerih glede na pravni red izhaja pridobljen pravni položaj, ki imetniku teh pravic omogoča samostojno izvajanje teh pravic v njegovo korist“. [36]

62. Zato člen 4(1)(b)(i) Uredbe št. 1370/2007 v primeru, kakršen je obravnavni, ne omogoča izključitve nadomestila.

C. Tretje vprašanje za predhodno odločanje

63. S tretjim vprašanjem želi predložitveno sodišče izvedeti, ali je na podlagi člena 3(3) Uredbe št. 1370/2007 s področja uporabe te uredbe mogoče izključiti splošna pravila, ki določajo maksimalne tarife za kategorije potnikov, ki niso kategorije, navedene v tej določbi. [37]

[31] Sodba z dne 24. julija 2003, Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415; v nadaljevanju: sodba Altmark).

[32] *Ibidem* (točka 87).

[33] Zdi se, da so zahteve, opredeljene v sodbi Altmark, navdihnile besedilo nekaterih določb Uredbe št. 1370/2007.

[34] Sodba Altmark (točka 88).

[35] Družba Lux Express Estonia poudarja (točka 3 njenega stališča), da prihodke ustvarja le s prodajo vozovnic, saj od države ne prejema nobenih subvencij. Dodaja (točka 28 njenega stališča), da ji prav tako ni bila priznana nobena druga oblika nadomestila, kot denimo dodelitev izključnih pravic.

[36] Sodba z dne 3. septembra 2015, Inuit Tapiriit Kanatami in drugi/Komisija (C-398/13 P, EU:C:2015:535, točka 60). Drugo vprašanje pa je, kot sem že navedel, kako je ta pravica v vsakem primeru količinsko opredeljena. Nekatere naložene obveznosti (na primer ta, ki se nanaša na zelo majhne otroke, ki ne zasedejo sedeža) morda nimajo negativnih posledic za poslovni izid prevoznika.

[37] S seznamom upravičencev iz člena 3(3) Uredbe št. 1370/2007 (šolarji, študenti, vajenci in osebe z omejeno mobilnostjo) bi bilo po analogiji mogoče zajeti kategorije iz člena 34 ÜTS. Ta se nanaša na predšolske otroke ter druge mlajše in starejše osebe z invalidnostjo. Kot trdi estonska vlada (točka 41 njenega stališča), bi morala biti splošna pravila, ki določajo maksimalne tarife za kategorije potnikov, podobne tistim iz zgoraj navedenega člena 3(3), iz istih razlogov v splošnem interesu zajeta s tem členom.

64. V skladu s členom 3(3) Uredbe št. 1370/2007 lahko države članice iz njenega področja uporabe izključijo „splošna pravila o finančnih nadomestilih za obveznosti javne službe, ki določajo maksimalne tarife za šolarje, študente, vajence in osebe z omejeno mobilnostjo“.

65. Ta možnost je pogojena s tem, da država o teh splošnih pravilih obvesti Komisijo in pri tem poda „popolne podatke o ukrepu in zlasti podrobnosti o metodi izračuna“.

66. Tudi v prejšnji ureditvi iz Uredbe št. 1191/69 [38] je bila določena podobna možnost, ki je veljala za podjetja, katerih dejavnost je bila omejena na opravljanje mestnih, primestnih ali regionalnih storitev.

67. Vendar enako kot v drugih zadevah, ki jih je Sodišče [39] že obravnavalo, tudi v tej zadevi – glede na podatke iz predloga za sprejetje predhodne odločbe in navedb udeleženk postopka predhodnega odločanja – niso izpolnjeni pogoji iz člena 3(3) Uredbe št. 1370/2007.

68. Iz teh podatkov in navedb ni razvidno niti to, da je Republika Estonija izrazila željo, da bi svoja splošna pravila (o maksimalnih tarifah, ki se uporabljajo za nekatere kategorije oseb) izključila iz področja uporabe Uredbe št. 1370/2007, niti to, da je o njih obvestila Komisijo.

69. V teh okoliščinah je tretje vprašanje za predhodno odločanje pravzaprav hipotetično (in zato ni dopustno), saj v obravnavani zadevi ni dejanske predpostavke, ki mora biti podana za uporabo člena 3(3) Uredbe št. 1370/2007.

70. Vsekakor pa države članice na podlagi možnosti izključitve teh splošnih pravil iz področja uporabe Uredbe št. 1370/2007 ne morejo spregledati zahtev, ki izhajajo iz drugih pravil in načel prava Unije. Menim, da o tem ni treba obširneje razpravljati, saj Republika Estonija te možnosti, kot sem že omenil, ni izrabila.

D. Četrto vprašanje za predhodno odločanje

71. Četrto vprašanje za predhodno odločanje je postavljeno, če „se Uredba št. 1370/2007 v obravnavani zadevi ne uporablja“. Če bi bilo tako, želi predložitveno sodišče izvedeti, ali lahko nadomestilo temelji na drugem pravnem aktu Evropske unije, kakršen je Listina.

72. Na to vprašanje ni treba odgovoriti, ker se Uredba št. 1370/2007 za spor uporabi in ker je v njej določena ureditev, ki se uporabi za nadomestila za obveznosti javne službe, naložene s splošnimi pravili.

73. Za pravno utemeljitev nadomestil, na katera se nanaša ta spor, se zato ni treba sklicevati na Listino.

[38] Člen 1(1), drugi pododstavek, te uredbe, kakor je bila spremenjena z Uredbo št. 1893/91.

[39] Sodba z dne 3. aprila 2014, CTP (od C-516/12 do C-518/12, EU:C:2014:220, točka 20): „iz spisa, ki je bil predložen Sodišču, ni razvidno, da bi Italijanska republika izrabila možnost, ki je določena v členu 1(1), drugi pododstavek, Uredbe št. 1191/69, da iz področja uporabe te uredbe izključi podjetja, katerih dejavnost je omejena samo na izvajanje mestnih, primestnih ali regionalnih prevozov. Zato se določbe te uredbe lahko v celoti uporabijo v postopkih v glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje je treba preučiti ob upoštevanju teh določb“. Glej tudi sodbo Antrop (točka 17).

74. Listina bi se lahko uporabila kot razlagalno orodje glede na to, da člen 34 ÜTS – kot priznava estonska vlada – pomeni omejitev temeljnih pravic prevoznikov. Ta vlada je večkrat [40] ponovila, da s tem členom svoboda gospodarske pobude [41] in lastninska pravica nista *pretirano* omejeni, s čimer priznava, da takšna omejitev obstaja.

75. Omejitve temeljnih pravic so mogoče, če so v skladu z določbami člena 52(1) Listine. [42] Za sektorje, v katerih Unija izvaja svoje pristojnosti, kakršen je sektor cestnega potniškega prometa, ravnotežje med priznavanjem temeljne pravice in dopustnimi omejitvami (ki temeljijo na legitimnih ciljih v splošnem interesu) na podlagi navedenega člena Listine opredeli zakonodajalec Unije. [43]

76. Glede nadomestil, ki se morajo priznati za obveznosti javne službe v sektorju cestnega potniškega prometa, je to ravnotežje vzpostavljeno z določbami Uredbe št. 1370/2007.

E. Peto vprašanje za predhodno odločanje

77. Predložitveno sodišče želi vedeti, katere „pogoje mora izpolnjevati nadomestilo, ki ga je treba po potrebi dodeliti prevozniku, da bi bilo v skladu s pravili o državnih pomočeh“.

78. Tako oblikovano vprašanje je bolj podobno poizvedbi kot pravemu vprašanju za predhodno odločanje, s katerim se prosi za razlago konkretnih določb prava Unije, ki so upoštevne za spor.

79. Odgovor je treba oblikovati enako abstraktno in zgolj spomniti, da:

– so v skladu s členom 93 PDEU iz naslova VI („Prevoz“) pomoči „združljive s Pogodbama, če so […] nadomestilo za opravljanje določenih storitev, ki so del javne službe“.

– Člen 3(2) Uredbe št. 1370/2007 določa, da pristojni organ „izvajalcem javne službe nadomesti neto finančni učinek – pozitiven ali negativen – na stroške in prihodke, nastale zaradi upoštevanja tarifnih obveznosti, določenih s splošnimi pravili, tako, da se prepreči čezmerna kompenzacija“.

– Ta nadomestila morajo biti v skladu s členoma 4 in 6 Uredbe št. 1370/2007 ter Prilogo k tej uredbi. V prilogi so določena pravila o nadomestilih za primere iz člena 6(1) (obveznosti javne službe, določene s splošnimi pravili), da se prepreči čezmerna kompenzacija. [44]

[40] Glej opombo 12 teh sklepnih predlogov.

[41] S tem, da se prevozniku naloži „zavez[a], ki lahko vpliva na njegovo gospodarsko dejavnost“, postaneta upoštevni pravica do svobodne gospodarske pobude, ki je zaščitena s členom 16 Listine (glej sodbo z dne 15. septembra 2016, Mc Fadden (C-484/14, EU:C:2016:689, točka 82), in pa lastninska pravica.

[42] Sodba z dne 21. maja 2019, Komisija/Madžarska (Užitek na kmetijskih zemljiščih) (C-235/17, EU:C:2019:432, točka 88): „v skladu [s členom 52(1) Listine] so omejevanja uresničevanja pravic, priznanih z Listino, mogoča, če so ta omejevanja določena z zakonom, če upoštevajo bistveno vsebino navedenih pravic in svoboščin ter če so, ob upoštevanju načela sorazmernosti, potrebna in dejansko ustrezajo ciljem splošnega interesa, ki jih priznava Unija, ali potrebi po varstvu pravic in svoboščin drugih“.

[43] Razen seveda v primeru nadzora, ki ga Sodišče opravi v zvezi z veljavnostjo pravil sekundarnega prava Unije.

[44] Zaradi nadomestila prevoznik ne sme biti postavljen v ugodnejši položaj kot njegovi konkurenti na trgu. Zato se v skladu s točko 2 priloge k Uredbi št. 1370/2007 finančne posledice „ocenijo s primerjavo položaja, ko je obveznost opravljanja javne službe izpolnjena, s položajem, ki bi obstajal, če obveznost ne bi bila izpolnjena“. Če je znesek finančnega neto učinka prekoračen, presežek pomeni državno pomoč.

– Če se nadomestilo za izpolnjevanje tarifnih obveznosti, določenih v skladu s splošnimi pravili, plača v skladu z Uredbo št. 1370/2007, je združljivo z notranjim trgom in izvzeto iz zahteve po predhodni obvestitvi Komisije.[45]

– Le če bi bilo nadomestilo čezmerno glede na parametre za izračun iz zgoraj navedenih določb, bi lahko pomenilo državno pomoč, o kateri bi v skladu s členom 108 PDEU država članica morala obvestiti Komisijo.[46]

– Nazadnje, upoštevana morajo biti merila, ki jih je Sodišče v zadevi Altmark[47] določilo za ugotavljanje, ali gre za državno pomoč, ki je urejena v členu 107 PDEU. Za tako se šteje korist, ki ni strogo kompenzacijska. „Državne pomoči“ v smislu člena 107 PDEU niso te, ki so namenjene izključno kompenzaciji za izpolnjevanje obveznosti javne službe.[48]

80. *Uporaba* teh meril v sporu gre čez okvir *razlage* prava Unije, za katero je na podlagi člena 267 PDEU pristojno Sodišče. Zato je naloga predložitvenega sodišča, da razjasni, ali bi se moral v obravnavani zadevi znesek nadomestila določiti v višini, ki ustreza morebitnemu *lucrum cessans* prevoznika, izračunanemu na podlagi osnovne tarife vozovnice ali drugih parametrov, ki se mu zdijo primerni. Iz določb priloge k Uredbi št. 1370/2007, na katere se predložitveno sodišče sklicuje v zadnjem delu predložitvenega sklepa, so razvidne smernice za izvedbo te naloge.

V. Predlog

81. Glede na navedeno Sodišču predlagam, naj na vprašanja Tallinna Halduskohus (upravno sodišče v Talinu, Estonija) odgovori tako:

1. Člena 2(e) in 3(2) Uredbe (ES) št. 1370/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o javnih storitvah železniškega in cestnega potniškega prevoza ter o razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 1191/69 in št. 1107/70 je treba razlagati tako, da pomenita splošno pravilo, s katerim so vsa podjetja, ki opravljajo storitve cestnega linijskega potniškega prevoza, obvezana k brezplačnemu prevozu določenih kategorij potnikov, obveznost javne službe.

2. Člen 4(1)(b)(i) Uredbe št. 1370/2007 ne omogoča, da se z nacionalnim zakonom izključi plačilo nadomestila za opravljanje te obveznosti javne službe prevozniku.

3. V skladu s členom 3(3) Uredbe št. 1370/2007 lahko država članica s področja uporabe te uredbe izključi splošna pravila o finančnih nadomestilih za obveznosti javne službe, ki določajo maksimalne tarife za nekatere kategorije potnikov, pri čemer o njih Komisiji pošlje obvestilo, ki vsebuje popolne podatke o ukrepu.

[45] Točka 2.4.1 Sporočila Komisije: „V primeru javnih storitev železniškega in cestnega potniškega prevoza se nadomestilo za navedene storitve, če je plačano v skladu z Uredbo (ES) št. 1370/2007, v skladu s členom 9(1) navedene uredbe šteje za združljivo z notranjim trgom in je izvzeto iz zahteve po predhodnem obvestilu iz člena 108(3) PDEU“.

[46] *Ibidem* (točka 2.2.4).

[47] *Ibidem* (točka 2.4.1): „Takšno nadomestilo ne bi pomenilo državne pomoči, če bi izpolnjevalo štiri pogoje, ki jih je Sodišče Evropske unije določilo v sodbi Altmark“.

[48] Sodba Altmark (točka 87).

4. Nadomestila za izvajanje obveznosti javne službe morajo biti v skladu s členoma 4 in 6 Uredbe št. 1370/2007 ter s prilogo k tej uredbi. Če se nadomestila za upoštevanje tarifnih obveznosti, ki so določene s splošnimi pravili, plačujejo v skladu z Uredbo št. 1370/2007, se ne štejejo za državno pomoč, so združljiva z notranjim trgom in so oproščena obveznosti predhodne obvestitve Komisije.